

Оксана НІКОЛАЄНКО

Мотиваційні чинники студентів
НМУ імені О.О. Богомольця
при виборі медичної спеціальності
(на прикладі студентів, що навчаються за
спеціальностями «Медицина» та «Стоматологія»)

Вступ. По завершенню навчання у школі майже перед кожним учнем постає вибір майбутньої професії чи ВУЗу, де б він хотів навчатися. Хтось із вибором фаху визначається заздалегідь, а хтось сумнівається навіть вже обравши вектор майбутньої діяльності. Здавалося б, що вибір медичної спеціальності повинен бути виваженим і ґрунтуватися на стійких переконаннях та націленості на навчання, однак це не завжди співпадає з реальністю. Саме тому визначення основних мотиваційних складових і з'ясування їх впливу на подальше навчання є *актуальним* і важливим завданням.

Метою роботи є – визначити мотиваційні складові студент при виборі медичної спеціальності.

Предметом аналізу є мотиваційні чинники, якими керується студент при виборі медичної спеціальності і вплив мотивації на навчання.

Об'єктом дослідження є мотиви, які були ключовими для студентів при вступі до ВНЗ на медичну спеціальність.

Перед собою ми поставили такі *завдання*:

- враховуючи актуальні дослідження, дати дефініцію термінів «мотив» та «мотивація»;
- описати найхарактерніші складові, що впливають на вибір майбутнього фаху абітурієнтів;
- проаналізувати інформацію, отриману за допомогою анкетування серед студентів 1-го курсу спеціальностей «Медицина», «Стоматологія» 2018-2019 н.р. НМУ імені О.О. Богомольця, стосовно основних мотивів, середнього балу успішності.

Матеріалом дослідження слугували анкети студентів 1-го курсу спеціальностей «Медицина», «Стоматологія» 2018-2019 навчального року НМУ імені О.О. Богомольця у кількості по 80 штук з кожної спеціальності.

Основні методи, використані у дослідженні: структурно-логічний (при побудові дослідження), порівняльний (при розгляді різних поглядів вчених та при аналізі показників), систематизації та узагальнення.

Основна частина. Проблема мотивації є однією з фундаментальних як у вітчизняній, так і зарубіжній психології. Оскільки вона виступає провідним внутрішнім чинником регулювання активності особистості в основних видах діяльності, у тому числі й навчальній [7, с. 3], то її вирішенню присвячено праці не лише психологів, але й педагогів. Дослідженню мотивації поведінки людини приділялась велика увага, про це свідчить значна кількість концепцій і теорій. Серед найвідоміших – змістовні (А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. Мак Кленланд) і процесуальні (В Врум, П. Лаулер ін). Серед вітчизняних вчених найбільших успіхів у розробці теорій мотивації досягли Л.С. Виготський, В.Г. Леонт'єв, Б.Ф. Ломов, В.А. Ядов., В.М. Дружинін, Є.П. Ільїн, Р.С. Немов. Ці праці стали основою для розробки методологічного інструментарію дослідження мотивації вибору професії студентською молоддю. Однак, слід зазначити, що фундаментальних праць з дослідження проблем навчальної мотивації в Україні мало (Т.І. Левченко «Сучасні дидактичні концепції в освіті» 1995 р.; О.В.

Малихіна «Мотивація учіння молодших школярів, 2002 р.»), а праць, присвячених мотивації при виборі фаху, зовсім немає, за виключенням поодиноких статей (О. Климентович, М. Мицишин, Ю.М. Остраус, О.В. Бісікало, Н.О. Ткаченко, С.А. Ісаєнко). Тому проблема вивчення мотиваційної складової при виборі майбутнього фаху при вступі до ВНЗ є ще й досі актуальною.

Поняття «мотив» та «мотивація» у сучасній психологічній науці тісно пов'язані з діяльнісним підходом (Л.С. Виготський, С.Л. Рубінштейн, О.М. Леонтьєв, А.Р. Лурія, П.Я. Гальперін), як зазначає О.М. Леонтьєв, «діяльності без мотиву не існує» [6, с. 102], а також з поняттями «ціль», «предмет», «структура», «засоби» [7, с. 7]. У сучасній психології існує два підходи до розуміння сутності мотиву: моністичний та інтегральний. При моністичному підході мотив розглядається як один конкретний психологічний феномен, що водночас є потребою, метою, наміром, спонуканням до діяльності. При інтегральному підході вважається, що мотив правомірно розглядати як складне багатокomпонентне психологічне утворення, оскільки детермінація поведінки та діяльності зумовлюється сукупністю чинників, кожний з яких виконує у цілісному процесі детермінації свої функції [7, с. 9]. Для нас мотив – це заохочення особистості до певного виду діяльності, що передбачає задоволення тих чи інших потреб і визначає її поведінку. Мотивація ж – це сукупність факторів, що впливають на здійснення конкретних форм діяльності. У психології мотивація розглядається як «складний багаторівневий регулятор життєдіяльності людини, що має складну ієрархічну структуру» [7, с. 12], «як складна багаторівнева система різноманітних збудників» [2, с. 122]. Професійна мотивація, згідно з науковими поглядами Є.П. Ільїна, є дією конкретних мотивів, які обумовлюють вибір професії та тривале виконання обов'язків, пов'язаних з цією професією, вибір місця роботи та інші аспекти професійного життя [4].

Мотив має свої характеристики, функції та класифікацію. Вчені В.Г. Асєєв, Л.І. Божович, В.Г. Леонтьєв, О.М. Леонтьєв, Є.П. Ільїн та інші поділяють характеристики мотиву на групи: динамічні (сила й усталеність мотиву), змістові (повнота усвідомлення структури мотиву, впевненість у правильності прийнятого рішення, зорієнтованість на зовнішні чи внутрішні фактори тощо). Серед функцій мотиву перелічують такі: спонукальна, направляюча, стимулююча, регулююча, керуюча, організуюча, захисна тощо [7, с. 10]. Класифікації мотивів же «рівно стільки, скільки існує засад

для їх класифікації» [1, с. 64]. Мотиви та мотивація змінюються під дією змін зовнішніх факторів і внутрішньої позиції особистості по відношенню до них [8, с. 11].

Таким чином при виборі спеціальності «Медицина» чи «Стоматологія» абітурієнт керується певним набором соціальних та пізнавальних мотивів, що вже сформувалися у його свідомості під впливом зовнішніх факторів та особистісної позиції. Наше дослідження було проведено на базі Національного медичного університету імені О.О.Богомольця зі студентами першого курсу 2018-2019 навчального року спеціальностей «Медицина», «Стоматологія». Для визначення структури мотиваційної сфери ми уклали анкету, що дозволяє отримати кількісні показники вираженості мотиваційних орієнтирів особистості при виборі медичного ВУЗу, адже статистика вступної кампанії 2018 року свідчить, що медицина, так як і у попередньому році, залишилась одним з пріоритетних напрямів серед абітурієнтів [3]. Метою анкети є з'ясувати основні орієнтири, на які студент зважав, при обранні фаху лікаря та визначити середній бал успішності після складання першої сесії та з'ясувати основні мотиви для успішного навчання.

Оскільки мотивація вибору професії є надзвичайно різноманітною, то у нашу анкету ми поділили на три блоки: 1) мотив обрання спеціальності (популярність спеціальності, престижність ВУЗу, бажання батьків, поради друзів, інтерес до спеціальності, можливість гарно заробляти у майбутньому, бажання отримати прикладну спеціальність, бажання допомагати людям, випадковість); 2) мотив успішного навчання (вчасно скласти сесію, навчатись на «відмінно» та «добре», отримати ґрунтовні знання, бути прикладом для інших, брати активну участь у студентському житті, не підвести батьків); 3) мотив до здобуття фаху лікаря (отримання практичних навичок, самореалізація, самовдосконалення, отримати вищу освіту, отримати високооплачувану роботу, отримати цікаву роботу, участь у наукових розробках, продовження навчання в аспірантурі, залишитись працювати в університеті). Анкетування такого плану показує, що для одних ключовою спонукою є потреба досягнення успіху в усіх починаннях, для інших – альтруїстичні мотиви, які полягають у прагненні приносити користь, ще для інших найбільш важливими є матеріальна вигода та престиж [5, с.66].

Загалом, у психології виділяють дві групи мотивів – зовнішні та внутрішні, кожна з яких по-різному впливає на активність

особистості, тому й наші мотиваційні складові можна розподілити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх мотивів відносяться вимоги батьків, престиж роботи, висока оплата праці, близькість професії до якогось шкільного предмета, переїзд до нового місця проживання чи можливість працювати близько від дому, можливість обмежитися наявним спілкуванням, вибір друзів. Усі ці мотиви є зовнішніми по відношенню до безпосередньої мети навчання, а знання та уміння у цьому випадку служать лише засобом для досягнення інших цілей. При такій мотивації саме навчання не є ціллю діяльності особи, тому воно часто носить вимушений характер, сприймається байдужо чи навіть може викликати неприязнь [10, с. 9]. До внутрішніх мотивів вибору професії відносять ті, що спонукають особу до навчання як до своєї мети. Студенти, які мають внутрішню мотивацію вибору професії, ставлять на перше місце професійні та пізнавальні інтереси, мають потребу оволодіти професією на високому рівні, зорієнтовані на отримання міцних професійних знань, більш активні і свідомі у процесі навчання [10, с. 9]. Серед таких мотивів можна виділити дві підгрупи – мотиви соціального значення та мотиви індивідуального значення. Перші відображають прагнення особи принести користь суспільству і включають у себе усвідомлення користі професії для інших, почуття обов'язку і відповідальності перед суспільством, бажання приносити користь людям, можливість вдосконалювати свою професійну майстерність та реалізувати здібності до керівної роботи. Останні пов'язані з бажанням людини розвивати свою особистість та охоплюють прагнення вдосконалюватися інтелектуально і фізично, реалізувати свої здібності, можливість проявити творчість і спілкуватися з різними людьми, привабливість роботи і її відповідність особистісним здібностям [9, с. 323]. Згідно цієї класифікації до зовнішніх мотивів ми віднесли: популярність спеціальності, престижність ВУЗу, бажання батьків, поради друзів, можливість гарно заробляти у майбутньому, отримати високооплачувану роботу, залишитись працювати в університеті, випадковість; до внутрішніх - інтерес до спеціальності, бажання отримати прикладну спеціальність, бажання допомагати людям, вчасно скласти сесію, навчатись на «відмінно» та «добре», отримати ґрунтовні знання, бути прикладом для інших, брати активну участь у студентському житті, не підвести батьків, отримання практичних навичок, самореалізація, самовдосконалення, отримати вищу освіту, отримати цікаву роботу, участь у наукових розробках, продовження навчання в аспірантурі.

Усі ці мотиви і зовнішні й внутрішні, певним чином вплинули на вибір майбутнього фаху та медичної спеціальності, а також на прагнення до успішного навчання у ВУЗі.

Перший рік навчання для студентів-медиків та стоматологів є показовим та вирішальним, адже відповідно до навчальних планів їм пропонуються для вивчення базові дисципліни: «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Медична біологія» та інші, на основі яких на старших курсах формуватимуться їх фахові вміння та навички, необхідні для оволодіння спеціальністю. На цьому етапі виникають найбільші труднощі, адже студентам пропонується засвоїти велику кількість інформації, якої вони не вивчали у школі, значна частина матеріалу виноситься на самостійне опрацювання, до якого студенти часто виявляються неготові. Велике навантаження, постійне занурення у спеціальність, насичений робочий графік стають причинами незадовільного навчання, а часом і відрахування студентів вже після першого курсу. Хоча відповідно до інформації навчально-методичного відділу університету за 2018-2019 навчальний рік зросла і якість успішності на деяких медичних факультетах та стоматологічному, підвищився середній бал навчання або залишився на рівні попередніх навчальних років (стоматологічний факультет), однак відрахування студентів за невиконання вимог навчального плану вже після першого року навчання та й на старших курсах не є поодинокими. Це пов'язано разом із особистісними характеристиками із недостатньою мотивацією та несвідомим вибором обраного фаху.

Для виявлення основних мотивів, якими керувалися студенти при вступі до НМУ імені О.О. Богомольця на спеціальності «Медицина» та «Стоматологія», нами було розроблено та запропоновано анкету із варіантами відповіді стосовно їх мотивів та відкритими питаннями стосовно віку, середнього балу сертифіката ЗНО та середнього балу навчання по факту складання першої сесії. Анкети заповнювали студентам першого курсу 2 семестру 2018-2019 навчального року, адже це той контингент, що ще нещодавно перебував у статусі абітурієнта і пам'ятає увесь спектр мотивів, якими керувався при обранні майбутнього фаху, і в той же час вже отримав статус повноцінного студента, адже склав успішно першу сесію і має уявлення про навчання у вищій школі, вимоги та основні дисципліни, які надалі слугуватимуть підґрунтям для набуття фахових вмінь та навичок. Нами було проаналізовано 160 анкет, по 80 із спеціальностей «Медицина» та «Стоматологія». Кожна анкета містила

запитання, розподілені на три блоки: 1) мотив обрання спеціальності, 2) мотив успішного навчання; 3) мотив до здобуття фаху лікаря. Кожен респондент міг обрати декілька варіантів відповіді, зазначивши цифрами пріоритетність своїх мотивів.

В опитуванні взяли участь студенти у віці 17-18 років, з яких 63 дівчини та 17 хлопців зі спеціальності «Медицина» та 50 дівчат і 30 хлопців зі спеціальності «Стоматологія». Середній бал ЗНО опитаних студентів становив від 165 балів до 194 для спеціальності «Медицина» та від 150 до 200 для спеціальності «Стоматологія».

Перший блок (мотив обрання спеціальності) показав, що абсолютним лідером при вступі для обидвох категорій опитаних студентів (і медиків, і стоматологів) був інтерес до спеціальності – 63 відповіді (78,8 %) студентів-медиків та 58 (72,5%) у студентів-стоматологів. При чому найвагомішою складовою при обранні фаху зазначений мотив слугував для 27 студентів (7 з яких навчаються на «задовільно») медичних спеціальностей та 32 студентів-стоматологічного факультету (17 з яких навчаються на «задовільно»).

На другому місці у студентів медичних спеціальностей виявилось бажання допомагати людям (43 анкети (53,8%)), а у студентів-стоматологів – можливість гарно заробляти у майбутньому (49 анкет (61,3%)). Цікавим виявилось ще й те, що студенти, які націлені на заробіток у майбутньому, не зацікавлені в успішному навчанні, адже більшість з них за результатами навчання на першому семестрі отримали оцінку «задовільно». На противагу цим результатам, студенти, які виявили бажання допомагати людям, за результатами навчання отримали середній бал «добре» або «відмінно».

Третім пріоритетом для медиків виступило бажання батьків (21 анкета (26,3%)), а для стоматологів – бажання допомагати людям (33 анкети (41,3%)). Слід відмітити, що лише у 6 випадках із 21 опитаного, хто вказав, що бажання батьків вплинуло на вибір, батьки мали відношення до лікарської діяльності. При чому більшою мірою зважали на думку батьків дівчата (19 анкет із 21, що вказали цей мотив у пріоритеті).

На четвертому місці медики відмітили можливість гарно заробляти у майбутньому (19 – 23,8%), а стоматологи – бажання батьків (27 – 33,8%), з яких 13 студентів виявилися із медичних родин. Серед стоматологів батьківському впливу піддалося 14 дівчат та 13 хлопців, з яких 5 осіб вказало, що воля батьків для них була головною при виборі професії.

П'яту позицію для медиків займає бажання отримати прикладну спеціальність (16 – 20%), для стоматологів – престижність ВУЗу чи факультету (18 – 22,5%).

Шостою по значимості виявилась престижність ВУЗу чи факультету для студентів зі спеціальності «Медицина» (15 – 18,8%) та бажання отримати прикладну спеціальність (16 – 20 %).

Сьомою позицією студенти-медики відмітили популярність обраної спеціальності та випадковість вибору взагалі (по 6 анкет – 7,5%), студенти-стоматологи відзначили популярність своєї спеціальності (9 – 11,3%).

На останньому місці для медиків були поради друзів (3 – 3,8%), а для стоматологів – поради друзів та випадковість (по 2 анкети – 2,5%).

При аналізі другого блоку анкетування, який мав на меті з'ясувати прагнення студентів до успішного навчання, було визначено, що студенти-медики на першому місці виділяють отримання ґрунтовних знань (66 – 82,5%, а на другому – вчасне складання сесії (49 – 60,3%), а стоматологи ж дещо змістили свої вподобання і первинною метою відзначили вчасне складання сесії (68 – 85%), а отримання знань для них є вторинним (48 анкет – 60%). За значимістю наступне місце для стоматологів займає позиція «не підвести батьків» (22 – 27,5%), а для медиків – вчитися на «добре» та «відмінно» (15 – 18,8%). Четверту позицію у медиків займає бажання не підвести батьків (11 – 13,8%), а у стоматологів – успішне навчання та бажання бути прикладом для інших (по 4 анкети – 5%). На останньому місці у медиків є бажання бути прикладом та участь у студентському житті (по 9 відповідей – 11,3%), студенти-стоматологи на останньому місці ставлять участь у студентському житті (4 – 5%).

Третій мотиваційний блок стосовно здобуття фаху лікаря і бачення своєї майбутньої реалізації у професії продемонстрував, що студенти, що обрали спеціальність «Медицина» вважають, що найважливіше – це самореалізація у професії (55 – 68,8%), потім – отримання практичних навичок і самовдосконалення (39 – 48,8%), третім, чого вони прагнуть по завершенню навчання – це отримання високооплачуваної роботи, переважно у приватних структурах (30 – 37,5%), при чому ця робота повинна бути цікавою (29 – 36,3%). Деякі із студентів вже зараз націлені на наукову роботу за спеціальністю (12 – 15%), однак поодинокі відповіді у анкетах показали, що майбутні лікарі не прагнуть навчатися в аспірантурі або залишитись працювати в Університеті (5 анкет (6,3%) і 4 анкети (5%) відповідно.

Студенти, що вступили на спеціальність «Стоматологія» після отримання диплому також найбільше прагнуть реалізуватися у професії (61 – 76,3%), однак, на противагу медикам, на другому місці виділяють отримання високооплачуваної роботи у приватних структурах (41 – 51,3%), а вже потім бажають самовдосконалитися (40 – 50%) та отримати практичні навички (38 – 47,5%). Так само, як і медики, стоматологи бажають отримати цікаву роботу (12 – 15%) та взяти участь у наукових розробках за спеціальністю (11 – 13,8%). Аналогічно до медиків, студентам-стоматологам практично неважливим є факт отримання вищої освіти (3 – 3,8%), а також вони не виявляють бажання до навчання у аспірантурі і роботи в Університеті (2 – 2,5%).

Висновки. Підготовка висококваліфікованого, компетентного фахівця у будь-якій галузі повинна бути в пріоритеті держави, особливо під час інтеграції України у європейський науково-освітній простір. Однак досягнути цього вкрай важко, оскільки така підготовка повинна проводитись вже зі шкільних парт, шляхом інформування, ознайомлення школярів із новітніми технологіями, світовими стандартами, із можливостями у кожній спеціальності.

Останні роки в Україні вибір медичної спеціальності є досить популярною, адже, незважаючи на низький рівень оплати, важкі умови праці, цей фах не полишає перші місця у рейтингу, оскільки професія лікаря у нас асоціюється, насамперед, із престижем, повагою, можливістю проявити себе. Однак, обираючи спеціальність «Медицина» чи «Стоматологія» абітурієнти часто не повністю розуміють складність навчання, відповідальність, необхідність набуття практичних навичок, оволодіння теоретичним матеріалом та інше, і виступають заручниками ситуації. Саме так відбувається, якщо вибір був зроблений без глибокого усвідомлення, внутрішнього переконання, а лише керуючись зовнішніми чинниками, такими як популярність, престижність, поради оточуючих. Тому важливим та актуальним є з'ясування мотивів абітурієнта при виборі медичної спеціальності, дослідження взаємозв'язку між мотивацією та подальшим навчанням і накреслення перспектив щодо обрання майбутнього фаху. Метою роботи є – визначити мотиваційні складові абітурієнта при виборі медичної спеціальності та з'ясувати наявність взаємозв'язку між мотивацією та успішним навчанням. Предметом аналізу є мотиваційні чинники, якими керується абітурієнт при виборі медичної спеціальності і вплив мотивації на навчання. У

роботі використані методи структурно-логічний, порівняльний методи, метод систематизації та узагальнення.

Матеріалом дослідження слугувало по 160 анкет студентів 1-го курсу спеціальностей «Медицина», «Стоматологія» 2018-2019 навчального року НМУ імені О.О. Богомольця у кількості по 80 шт. з кожної спеціальності.

Зважаючи на актуальні дослідження у сфері теорій мотивації (А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. Мак Кленланд, А. Маслоу, Л.С. Виготський, В.Г. Леонтьєв, Б.Ф. Ломов, В.А. Ядов., В.М. Дружинін, Є.П. Ільїн, Р.С. Немов та інші) ми виробили робочі визначення понять «мотив» та «мотивація». Для нас мотив – це заохочення особистості до певного виду діяльності, що передбачає задоволення тих чи інших потреб і визначає її поведінку. Мотивація ж – це сукупність факторів та чинників, що впливають на здійснення конкретних форм діяльності, навчання у тому числі. Ми визначили, що мотив та мотивація здатні змінюватися у зв'язку зі зміною зовнішніх факторів та внутрішньої позиції особистості.

Проаналізувавши відповіді студентів на запитання, що стосувалися мотивів вибору їх майбутнього фаху, пріоритетів у навчанні та визначення майбутніх перспектив у професії, ми дійшли висновку, що більшість студентів, що обрали НМУ імені О.О. Богомольця, здійснили свій вибір свідомо, адже основне, що їх спонукало – це інтерес до обраної спеціальності, однак, якщо медики продемонстрували окрім інтересу ще й альтруїстичне прагнення допомагати, то стоматологи виявилися більш прагматичними, оскільки бажання гарно заробляти у майбутньому переважило над допомогою. Також ми встановили, що не вагому роль при виборі професії відіграли поради батьків, при чому з'ясувалося, що дівчата більше прислухаються до волі батьків, ніж хлопці. Аналізуючи ж ставлення до навчання, важливим і для медиків і для стоматологів виявилось набуття ґрунтовних знань та успішність. Однак студенти-стоматологи орієнтовані на короткочасну перспективу, а саме вчасно скласти сесію і перейти на наступний курс, в той час як студенти-медики мають на меті отримати глибокі знання в першу чергу, а тоді вже піклуються про виконання вимог навчального плану вчасно. Бажання не підвести батьків також відіграє важливу роль при успішному навчанні, однак свідчить, що студенти першого курсу ще не до кінця усвідомлюють відмінність між школою та університетом, не можуть повністю нести відповідальність за свої

дії чи бездіяльність. Результати опитування стосовно бачення своєї діяльності у майбутньому продемонстрували, що самореалізація та самовдосконалення є важливими факторами, яких прагнуть студенти по завершенню навчання, однак, як показало анкетування, майбутні стоматологи окрім самореалізації у професії сподіваються отримати високооплачувану роботу, в той час як медики більшою мірою думають про вдосконалення своїх умінь та отримання практичних навичок. Незначна кількість студентів націлена на наукову роботу і практично ніхто не виявив бажання навчатися в аспірантурі чи залишитись працювати в університеті. Очевидно, це пов'язано із недостатньою популяризацією наукової діяльності, фінансуванням наукових розробок у державі.

Анкетування показало, що абітурієнти при виборі медичної спеціальності керувалися і внутрішніми і зовнішніми мотивами. Вступивши до НМУ імені О.О. Богомольця, студенти націлені на навчання і на набуття практичних вмінь та навичок, однак поряд із психологічними мотивами (задоволення роботою, прагнення самовдосконалення), важливими виявилися й економічні фактори (гідна заробітна плата, комфортне місце роботи).

Підвищення мотиваційних факторів до успішного навчання сприятиме підвищенню рівня підготовки сучасних медичних фахівців та покращенню їх конкурентноспроможності на світовому ринку праці.

References:

1. Аверин В.А. Психология личности: Учебное пособие. – СПб: Михайлова В.А. 1999. 89 с.
2. Асеев В.Г. Проблема мотивации личности // Теоретические проблемы психологии личности. М., 1974. С.122-144.
3. Вступна кампанія в Україні: названі найпопулярніші професії у 2018 році [Електронний ресурс]. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/city/events/vstupnakampaniya-v-ukraini-nazvani-najpopulyarnishi-profesii-u2018-rotsi.htm> (дата звернення 20.08.2019). Назва з екрану.
4. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. Санкт-Петербург: 2011. 512 с.
5. Климентович О., Мицишин М. Дослідження мотивації вибору професії серед студентів факультету практична психологія крізь призму статевої приналежності // "LAW & PSYCHOLOGY 2013" (LPS-2013), 21–23 NOVEMBER 2013, LVIV, UKRAINE. С.66-67.

6. Леонтьев А.Н. Деятельность, сознание, личность: Учебное пособие. – М.: Политиздат, 1975. 304 с.
7. Мотиваційні основи навчальної діяльності школярів: монографія / О.В. Малихіна.- Одеса: Огмрцян О.П. 2008. 232 с.
8. Мотивация личности. Феноменология. Закономерности и механизмы / под. ред. А. Бодилева, 1982. 120 с.
9. Остраус Ю.М. Мотиваційний критерій професійно-комунікативної культури майбутніх сімейних лікарів: методика діагностики та рівень сформованості // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2016. Вип. 52. С. 320-330.
10. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи : підручник / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. 2-ге вид. К. : Каравела, 2008. 352 с

Transliteration of References:

1. Averyn V.A. Psykholohyya lychnosty: Uchebnoe posobyе. – SPb: Mykhaylova V.A. 1999. 89 s.
2. Aseev V.H. Problema motyvatsyy lychnosty // Teoretycheskye problemy psykholohyy lychnosty. M., 1974. S.122-144.
3. Vstupna kampaniya v Ukraini: nazvani najpopuljarnishi profesiji u 2018 roci [Elektronnyj resurs]. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/city/events/vstupnakampaniya-v-ukraini-nazvani-najpopulyarnishi-profesii-u2018-rotsi.htm> (data zvernennja 20.08.2019)
4. Yl'yn E. P. Motyvatsyya y motivy. Sankt-Peterburh: 2011. 512 s.
5. Klymentovych O., Myshhyshyn M. Doslidzhennja motyvaciji vyboru profesiji sered studentiv fakul'tetu praktychna psykholohija krizj pryizmu statevoroljovoji prynalezhnosti. // "LAW & PSYCHOLOGY 2013" (LPS-2013), 21–23 NOVEMBER 2013, LVIV, UKRAINE. C.66-67.
6. Leont'ev A.N. Deyatel'nost', soznanye, lychnost': Uchebnoe posobyе. – M.: Polytyzdat, 1975. 304 s.
7. Motyvacijni osnovy navchaljnoji dijaljnosti shkoljariv: monoghrafija / O.V. Malykhina.- Odеса: Oghmrцjan O.P. 2008. 232 s.
8. Motyvatsyya lychnosty. Fenomenolohyya. Zakonomernosty y mekhanyzmy / pod. red. A. Bodyleva, 1982. 120 s.
9. Ostraus Ju.M. Motyvacijnyj kryterij profesijno-komunikatyvnoji kul'tury majbutnikh simejnykh likariv: metodyka diaghnostyky ta rivenj sformovanosti // Zbirnyk naukovykh pracj «Pedagoghika ta psykholohija». Kharkiv, 2016. Vyp. 52. S. 320-330.
10. Podoljak L. Gh. Psykholohija vyshhoji shkoly : pidruchnyk / L. Gh. Podoljak, V. I. Jurchenko. 2-ghe vyd. K. : Karavela, 2008. 352 s.

The Author

Nikolaienko Oksana
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Department of Latin,
O.O. Bogomolets National Medical University,
Kyiv, Ukraine
E-mail: onikolayenko@ukr.net

Abstracts

НИКОЛАЄНКО ОКСАНА. Мотиваційні чинники студентів НМУ імені О.О. Богомольця при виборі медичної спеціальності (на прикладі студентів, що навчаються за спеціальностями «Медицина» та «Стоматологія»). Стаття присвячена основним мотиваційним чинникам, якими керувався студент при виборі медичної спеціальності. Дослідження базових мотивів здійснювалося за допомогою анкетування студентів першого курсу другого семестру Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, що вступили на спеціальність «Медицина» та «Стоматологія». Анкети містили набір основних мотивів, розподілених на три блоки: мотиви обрання спеціальності, мотиви успішного навчання, мотиви до здобуття фаху лікаря. Аналіз показав, що на вибір медичної спеціальності вплинули зовнішні й внутрішні мотиви. Студенти керувалися певним набором соціальних та пізнавальних мотивів, що вже сформувались у свідомості під впливом зовнішніх факторів та особистісної позиції. Разом з тим, у статті зазначено відмінності між студентами-медиками та студентами-стоматологами при визначенні пріоритетних мотивів. Зазначено також, що у студентів, для яких альтруїстичні мотиви переважають над економічними, середній бал навчання кращий.

Ключові слова: мотив, мотивація, мотиваційний чинник, абітурієнт, студент, респондент, фах, медична спеціальність.

НИКОЛАЕНКО ОКСАНА. Мотивационные факторы студентов НМУ имени А.А. Богомольца при выборе медицинской специальности (на примере студентов, обучающихся по специальностям «Медицина» и «Стоматология»).

Статья посвящена основным мотивационным факторам, которыми руководствовался студент при выборе медицинской специальности. Исследование базовых мотивов осуществлялось с помощью анкетирования студентов первого курса второго семестра Национального медицинского университета имени А.А. Богомольца, вступивших на специальность «Медицина» и «Стоматология». Анкеты содержали набор основных мотивов, распределенных на три блока: мотивы избрания специальности, мотивы успешной учебы, мотивы к получению специальности врача. Анализ показал, что на выбор медицинской специальности повлияли внешние и внутренние мотивы. Студенты руководствовались определенным набором социальных и познавательных мотивов, сформировавшихся в сознании под влиянием внешних факторов и личностной позиции. Вместе с тем, в статье указано отличия между студентами-медиками и студентами-стоматологами при определении приоритетных мотивов. Отмечено также, что у студентов, для которых альтруистические мотивы преобладают над экономическими, средний балл обучения выше.

Ключевые слова: мотив, мотивация, мотивационный фактор, абитуриент, студент, респондент, специальность, медицинская специальность.

NIKOLAENKO OKSANA. **Motivational factors of students of Bohomolets National Medical University in choosing a medical specialty (for example, students studying in the specialties "Medicine" and "Dentistry").** The article is devoted to the main motivational factors that guided the student in choosing a medical specialty. The study of basic motives was carried out with the help of questionnaire of the first-year students of the second semester of Bohomolets National Medical University, who entered the specialty "Medicine" and "Dentistry". The questionnaires contained a set of basic motives, divided into three blocks: motives for choosing a specialty, motives for successful training, motives for obtaining a doctor's profession. The analysis showed that the choice of medical specialty was influenced by external and internal motives. Students were guided by a set of social and cognitive motives that were already formed in the mind under the influence of external factors and personal position. However, the article points out the differences between medical students and dental students in determining priority motives. It is also noted that students whose altruistic motives outweigh economic ones have a better learning average.

Keywords: *motive, motivation, motivational factor, entrant, student, respondent, specialty, medical specialty.*

NIKOLAJENKO OKSANA. **Czynniki motywacyjne studentów NMU im. O. Bohomolca podczas wyboru lekarskiego kierunku studiów (na przykładzie studentów studiujących na kierunkach „Medycyna” i „Stomatologia”).** Artykuł poświęcono głównym czynnikom motywacyjnym, którymi kierował się student podczas wyboru kierunku lekarskiego. Badanie podstawowych motywów przeprowadzono za pomocą kwestionariusza studentów pierwszego roku drugiego semestru Narodowego Medycznego Uniwersytetu imienia A.O. Bohomolca, którzy podjęli studia na kierunku „Medycyna” i „Stomatologia”. Ankiety zawierały zestaw podstawowych motywów, podzielonych na trzy bloki: motyw wyboru kierunku, motyw dobrego uczenia się, motyw uzyskania zawodu lekarza. Analiza wykazała, że na wybór kierunku lekarskiego wpłynęły motyw zewnętrzne i wewnętrzne. Studenci kierowali się zestawem motywów społecznych i poznawczych, które już powstały w umyśle pod wpływem czynników zewnętrznych i pozycji osobistej. W artykule również przedstawiono różnice między studentami medycyny a studentami stomatologii, przy określaniu motywów priorytetowych. Zauważono również, że studenci, których motyw altruistyczne przeważają nad ekonomicznymi, mają lepszą średnią edukacyjną.

Słowa kluczowe: *motyw, motywacja, czynnik motywacyjny, kandydat, student, respondent, specjalność, kierunek lekarski.*